

zaaknummer 2011T302(2)

23 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[Naam],
geboren op [Datum],
wonende te [Plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. T.A. Hekster, advocaat te Utrecht,

tegen:

[Naam],
geboren op [Datum], overleden op [Datum],
de persoon over wij geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Fraters van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid, ook bekend als en hierna te noemen: De Fraters van Tilburg

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 10 mei 2012. Bij de griffie is een inhoudelijke reactie op het klaagschrift d.d. 29 mei 2012 ingekomen van frater [Naam], Algemene Overste van de Fraters van Tilburg.

Op 10 oktober 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar echtgenoot de heer [Naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Hekster, voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen frater [Naam], voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klaagster zat op de basisschool [Naam] te [Plaats]. Aangeklaagde was op deze school werkzaam als docent. Hij was tevens de drijvende kracht achter de sinterklaasvieringen en het kerstspel. In het kader van het kerstspel heeft het misbruik zich voorgedaan.

In het schooljaar [Jaar] mocht klaagster als Koning Balthasar meespelen in het kerstspel op school. Klaagster weet nog goed dat haar gezicht zwart was geschminkt en dat zij bijzonder zenuwachtig was.

Na de voorstelling kwam aangeklaagde naar klaagster toe met de mededeling dat zij mee moest komen om het zwart van haar gezicht te wassen. In eerste instantie protesteerde

klaagster en zei dat zij het thuis wel af zou wassen. Aangeklaagde was zeer vasthoudend. Klaagster moest met hem mee. Aangeklaagde dulde geen tegenspraak en wees haar de douche. Nadat aangeklaagde haar de douche had gewezen, verdween hij kort uit zicht.

Klaagster stond alleen in het douchehokje en voelde zich ontzettend ongemakkelijk. Ze was bloot en niemand anders dan haar moeder had haar ooit bloot gezien. Zij had van huis uit mee gekregen dat alles wat met bloot te maken had vies en zondig was.

Vervolgens begaf aangeklaagde zich opnieuw in de doucheruimte. Hij hielp klaagster bij het wassen en afdrogen. Hij heeft toen de intieme delen van klaagster langdurig betast. Vooral de billen en het kruis van klaagster werden langdurig en uitvoerig droog gemaakt. Klaagster was zeven jaar en zonder meer in staat om zichzelf af te drogen. Aangeklaagde staakte het 'afdrogen' niet toen klaagster begon te huilen en te stotteren dat dat niet mocht van haar moeder. Daarop zei aangeklaagde dat haar moeder hier niets van hoefde te weten en dat ze waarschijnlijk allang blij zou zijn dat ze geen vies kind thuis kreeg.

2.2. Deze gebeurtenissen hebben een grote invloed gehad op de ontwikkeling en het verdere leven van klaagster. Klaagster had geleerd dat het 'goed' was om geestelijken zonder meer te gehoorzamen en dat seks en bloot 'vies' en 'fout' waren. Door het misbruik kwam zij in een situatie die 'goed' zou moeten zijn, maar niet zo aanvoelde. Dit zorgde voor verwarring en onzekerheid en die hebben een enorme impact op haar gehad.

Tijdens het gebeuren met aangeklaagde bevond zij zich in een situatie die 'goed' zou moeten zijn, maar niet zo aanvoelde. Dit zorgde voor verwarring en onzekerheid en die hebben een enorme impact op haar gehad.

Klaagster heeft psychologische hulp gehad. Zij heeft zware depressies doorgemaakt en zelfs een zelfmoedpoging ondernomen. Klaagster heeft heel hard aan zichzelf gewerkt. Het gaat nu veel beter met klaagster, maar dat zij zwaar is beschadigd door het misbruik is voor haar iedere dag moeilijk.

2.3. Met het indienen van deze klacht wenst klaagster erkenning van hetgeen haar is overkomen alsmede erkenning dat dit nooit had mogen gebeuren.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Frater [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde.

Uit het archief blijkt niet dat het bevoegde gezag binnen de congregatie weet had van seksueel misbruik door aangeklaagde, laat staan dat er disciplinaire maatregelen zijn genomen jegens hem. Bij navraag onder nog levende fraters die aangeklaagde nog gekend hebben is wel gebleken dat een toenmalige huishoudster gemeld heeft dat er tijdens het douchen na de Sinterklaasviering 'iets niet in orde' was. Er is toen echter geen nader onderzoek verricht.

Het seksueel misbruik van aangeklaagde is echter ruimschoots in de publiciteit geweest. Er zijn verschillende andere meldingen en klachten over seksueel misbruik door aangeklaagde dat zicht telkens onder dezelfde omstandigheden afspeelde.

Frater [Naam] stelt dat hij nu nog geen standpunt kan innemen omtrent het al dan niet gegrond zijn van de klacht, maar hij meent dat er weinig reden is te twijfelen aan het verhaal van klaagster mede gezien in het licht van andere verklaringen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik

worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3. Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk geworden, dat klaagster na het vertolken van haar rol van Koning Balthasar in het kerstspel, door aangeklaagde is meegenomen en onder de douche gezet teneinde de zwarte schmink van haar gezicht te wassen. Tijdens dit wassen werd ook het onderlichaam van klaagster uitgebreid gewassen. Tijdens het afdrogen heeft aangeklaagde ook langdurig de intieme delen van klaagster betast.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast blijkt uit het advies inzake 2010T071 van een soortgelijke handelswijze van aangeklaagde, met dit verschil dat het daar een klaagster betrof die voor zwarte piet had gespeeld. Uit de verklaringen van [Naam], [Naam] en [Naam] blijkt dat ook hun geslachtsdelen door aangeklaagde bij het wassen en/of afdrogen tegen hun wil zijn betast nadat zij voor zwarte piet hadden gespeeld

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van het misbruik net zeven jaar oud. Aangeklaagde was voor haar een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het misbruik onder de genoemde omstandigheden heeft plaatsgevonden en daarvoor namens de Congregatie oprechte spijt te betuigen.

Dit advies is vastgesteld op 23 november 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, zr. J.G.M. Verwijs O.Pream. en mr. F.A.A. Duynstee, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Fraters van Tilburg CMM en aan klagster verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.